യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 4✓
(സ്ഥിതിപ്രകരണമ്)/സർഗം 57✓

ശ്രീരാമ ഉവാച .
സത്യ-മേത+ത്ത്വയാ+ ബ്രഹ്മ+ന്യദു+ക്തം സൂക്തി-സുന്ദരമ് .
അകർ/തൈവ ഹി കർ/താത്മാ ഭോക്താ-ഭോക്-തൈവ ഭൂതകൃത് .. 1

സർവേ+ശ്വരഃസ് സർവ-ഗശ്ച ചിന്മാത്ര/മമലം പദമ് .
സ്ഥാനം ഭുവി വപുർ/ദേവഃസ് സർവ-ഭൂതാന്തര+സ്ഥിതഃ .. 2

ഹദ-യംങ്ഗ/മതാം പ്രാപ്ത-മിദാനീം ബ്രഹ്മ മേ വിഭോ .
ത്വദുക്തിഭി+ര്യഥാമ്/ഭോദ-ധാരാഭിർ/ഭൂ-ഭൃദ+വ്യഥഃ .. 3

ഔദാ-സീന്യാ-ദനി+ച്ഛത്വാൻ-ന- ഭുങ്ക്തേ ന- കരോതി ച .
സമ+ഗ്രാ-ലോക-കാരിത്വാദ്/ഭുംക്തേ ദേവഃഖ് കരോതി ച .. 4

കിംൻത്വയം ഭഗവൻഥ്.സ്ഫാരഃസ് സംശയോ മേ ഹൃദി+ സ്ഥിതഃ .
തംൻ ത്വം ഛിന്ധി ഗിരാ+ ബ്രഹ്മൻ-ദീധി+ത്യേന്ദുർ-യഥാ തമഃ .. 5

ഇദം സ+ത്ത-ദിദംവ് വാ∫സ/ദയം സോ∫ഹ-മിദംൻ നതു .
അയ-മേകോ+ ദ്വിതീയോ∫യ/മി+ത്യാദി-കലനാ-മയമ് .. 6

ഏകസ്മിൻ-വിദ്യതേ∫+ധ്വാന്തേ നീഹാര ഇവ ഭാസ്കരേ .
ഇദം പ്രഥ-മമേ-വാച്ഛേ /കഥമാത്മനി സംസ്ഥിതമ് .. 7

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

സിദ്ധാന്ത-കാല ഏവാസ്യ/ സംപ്രശ്ന/+സ്യോത്തരം സ്ഥിരമ് .
കഥയിഷ്യാമി തേ രാമ/ യേന+ ജ്ഞാസ്യസി തത്ത്വതഃ .. 8

മോക്ഷോ-പായസ്യ സിദ്ധാന്ത-മസംപ്രാപ്യ ന രാഘവ .
ശ്രോതും/ പ്രശ്നോ+ത്തരാ+ണ്യേതാ+ന്യലംയ് യോ+ഗ്യോ ഭവിഷ്യസി .. 9
കാന്താ-ഗീത-ഗിരാം രാമ തരുണോ ഭാജനംയ് യഥാ .
പ്രശ്നാനാ-മുത്തമോ+ക്തീനാം പുണ്യകൃദ്-ഭാജനംൻ തഥാ .. 10

വൃഥാ ഭവതി ബാലേഷു യഥാ രാഗമയീ കഥാ .
നിരർഥകാല്പബോധേഷു തഥോദാരോദയാ കഥാ .. 11

കസ്മിംശ്-ചിദേവ സമയേ കിംചിത്/പുംസോ വിരാജതേ .
ഫലമാ-ഭാതി വൃ+ക്ഷസ്യ ശര+ദ്യേവ ന മാധവേ .. 12

ഉപദേശ-ഗിരോ വൃ+ദ്ധേ ര+ഞ്ജനാ നിർമലേ പടേ .
ലഗ+ന്ത്യുദാര-വിജ്ഞാനകഥാ ചാധി-ഗതാ+ത്മനി .. 13

പ്രശ്ന/+സ്യാസ്യോ/+ത്തരം പൂർവംൽ ലേശതഃഖ് കഥിതം മയാ
ന വിസ്തരേണ തേനൈ-തന്ന+ ജ്ഞാതം ഭവതാ സ്ഫുടമ് .. 14

യദി+ത്വ-മാത്മ-നാത്മാന/മധി-ഗച്ഛസി തം സ്വയമ് .
ഏതത്/പ്രശ്നോത്തരം സാധു ജാനാ+സ്യത്ര ന സംശയഃ .. 15

മയാ സിദ്ധാന്ത-കാലേ തു+ പ്രാപ്ത-ബോധേ+ ത്വയി+ സ്ഥിതേ .
വ+ക്തവ്യോ വിസ്തരേ+ണൈവ സാധോ+ പ്രശ്നോ+ത്തര+ക്രമഃ .. 16

ജാനാ+ത്യാത്മാന-മാത്-മൈവ കൃത ആത്മാത്-മൈനൈവ ഹി .
ആത്മൈവ സംപ്ര-സന്നഃസ് സന്നാ+ത്മാനം പ്രതിപദ്യതേ .. 17

തദേതത്/കഥിതം രാമ കർത്ര/കർതൃ+വിചാരണമ് .
അജ്ഞാത+ത്വാത്തു താമേതാ/മക്ഷീണ-വാസനോ ഭവേത് .. 18

ബദ്ധോ ഹി വാസനാ-ബദ്ധോ മോക്ഷഃസ് സ്യാ+ദ്വാസനാ+ക്ഷയഃ .
വാസനാ+സ്ത്വം പരി+ത്യജ്യ മോക്ഷാർ/ഥിത്വ-മപി ത്യജ .. 19

താമസീർ/വാസനാഃഫ് പൂർവംൻ ത്യക്ത്വാ വിഷയ-വാസിതാഃ .
മൈ+ത്ര്യാദി-ഭാവനാ-നാമ്നീംങ് ഗൃഹാണാ-മല-വാസനാമ് .. 20

താമ+പ്യന്തഃഫ് പരി+ത്യജ്യ താഭിർ/+വ്യവഹര+ന്നപി .
അന്തഃശ്-ശാന്ത-സമസ്-തേഹോ/ ഭവ ചിന്മാത്ര-വാസനഃ .. 21

താമ+പ്യഥ പരി+ത്യജ്യ മനോ-ബുദ്ധി-സമ+ന്വിതാമ് .
ശേഷേ+ സ്ഥിര-സമാധാനോ യേന+ ത്യജസി ത+ത്ത്യജ .. 22

ചിന്മയഃഖ് കലനാ-കാല/+പ്രകാശ-തിമിരാ-ദികമ് .
വാസനാംവ് വാസിതാരംഞ്ച് ച+ പ്രാണ+സ്പന്ദന-പൂർവകമ് .. 23

സമൂല-മപി സംൻത്യ+ക്ത്വാ+ വ്യോമ-സൗമ്യ+പ്രശാന്തധീഃ .
യസ്ത്വം ഭവസി സദ്/ബുദ്ധേ/ സ ഭവാന+സ്തു സത്/കൃതഃ .. 24

ഹൃദയാത്-സംപരി+ത്യജ്യ സർവമേവ മഹാമതിഃ .
യസ്/തിഷ്ഠതി ഗത+വ്യഗ്രഃസ് സ മുക്തഃഫ് പരമേശ്വരഃ .. 25

സമാധി-മഥ കർമാണി /മാ കരോതു കരോതു വാ .
ഹൃദയേ-നാസ്ത-സർവാ+സ്ഥോ മുക്ത ഏവോത്ത-മാശയഃ .. 26

നൈഷ്/കർമ്യേണ/നത+സ്യാർഥോ/ നത+സ്യാർഥോ/സ്തി കർമഭിഃ .
ന സമാധാന-ജ+പ്യാ+ഭ്യാംയ് യസ്യ നിർവാസനം മനഃ .. 27

വിചാരിത-മലം ശാസ്ത്രംഞ്ച് ചിരമുദ്/ഗ്രാഹിതം മിഥഃ .
സംൻത്യക്ത-വാസനാ+ന്മൗനാ/ദൃതേ നാസ്+ത്യുത്തമം പദമ് .. 28

ദൃഷ്ടംൻ ദ്രഷ്ട+വ്യ/മഖിലം/ ഭ്രാന്ത്വാ+ ഭ്രാന്ത്വാ ദിശോ ദശ .
ജനാഃഖ് കതിപയാ ഏവ യഥാ-വസ്ത്വവ-ലോകിനഃ .. 29

യദ്യദാ-ലോ-ക്യതേ കിംചിത്/കശ്ചിദ്-യ+ത്തന്ന വിദ്യതേ .
ഈപ്സി-താനീപ്സി-താദ+ന്യൻ-ന തത്ര യതതേ ജനഃ .. 30

യേ കേചന സമാരമ്ഭാ യേ ജനസ്യ+ ക്രിയാ+ക്രമാഃ .
തേ സർവേ ദേഹ-മാത്രാർഥ/മാത്മാർഥംൻ നതു കിംചന .. 31

പാതാലേ+ ബ്രഹ്മലോകേ ച+ സ്വർഗേ ച വസുധാതലേ .
വ്യോമ്നി കതിപയാ ഏവ ദൃ+ശ്യന്തേ ദൃഷ്ട-ദൃഷ്ടയഃ .. 32

ഇദം ഹേയ-മുപാദേയ-മിദ-മി+ത്യ-സദു+ത്ഥിതൗ .
നിശ്ചയൗ/ ഗലിതൗ/ യസ്യ+ ജ്ഞസ്യാസാ-വതി-ദുർലഭഃ .. 33

കരോതു ഭുവനേ രാജ്യം വിശ+ത്വമ്/ഭോദ-മമ്ബു വാ .
നാത്മലാ-ഭാദൃതേ ജന്തുർ/വി+ശ്രാന്തി-മധിഗച്ഛതി .. 34

യേ മഹാ-മതയഃസ് സന്തഃശ് ശൂരാ+ശ്ചേന്ദ്രിയ-ശത്രുഷു .
ജന്മ+ജ്വര-വിനാശായ ത ഉപാ+സ്യാ മഹാധിയഃ .. 35

സർവത്ര പഞ്ച-ഭൂതാനി ഷഷ്ഠംങ്ങ് കിംചിന്ന വിദ്യതേ .
പാതാലേ ഭൂതലേ+ സ്വർഗേ രതിമേതു+ക്വ ധീരധീഃ .. 36

യു+ക്ത്യാ വൈ ചരതോ+ ജ്ഞസ്യ സംസാരോ ഗോഷ്പദാ-കൃതിഃ .
ദൂര-സംത്യ+ക്ത-യുക്തേതസ്തു മഹാ-മ+ത്താർണവോ-പമഃ .. 37

കദമ്ബ/ഗോലകൈസ്/തുല്യം ബ്രഹ്മാണ്ഡം സ്ഫാര-ചേതസഃ .
കിം പ്രയച്ഛതി കിം ഭുംക്തേ+ പ്രാപ്തേ്യസ്മിൻഥ്-സകലേപി സഃ .. 38

ഏത-ദർ/ഥമ-ബുദ്ധീനാംയ് യ+ന്മഹാ/സമര-ക്രിയാഃ .
ത+ന്മ+ന്യേ രാമ ധി+ക്കാ+ര്യംൻ ദ്വന്ദ്വ-ലക്ഷ+ക്ഷയാ-വഹമ് .. 39

കല്പ-മാത്രേണ കാലേന സുമഹാ-പേലവോ-ദരേ .
തസ്മി+ന്നപി ഹി യോ നാശഃസ് സർവാ-ധിര-മഹാ-ധിയാമ് .. 40

ആത്മനോ+ ജ്ഞസ്യ സർഗാദേ/+ര്യ+ന്മനാ-ഗപി നോദ്/ഗതമ് .
തസ്മിഞ്ച്-ജഗത്ത്രയേ+ പ്രാപ്തേ കിംഞ്ച് ചിദാത്മാ ബലീ ഭവേത് .. 41

ഇതഃശ് ശൈല-ശതൈർ/വ്യാപ്താ തഥേതോ ജലരാശിഭിഃ .
കിയാനസ്യ ഭുവോ ദേഹോ/ യേനോദാരം പ്രപൂരയേത് .. 42

ന തദസ്തി ജഗ+ത്യസ്മിൻഥ്.സപാ-താല-സുരാലയേ .
യന്നാ/മാത്മവതോ+ ജ്ഞസ്യ കിംചിത്/കാര്യതരം ഭവേത് .. 43

ഏകതാ-മനു-യാതസ്യ+ വ്യോമ-വ+ദ്വിത-തസ്യ ച .
സ്വസ്ഥ+സ്യാത്മ-വതോ+ ജ്ഞസ്യ+ സ്ഥിത+സ്യാത്മ+ന്യ-ചേതസഃ .. 44

ശരീര-ജാല-നീഹാര-ധൂസരാ ശൂന്യ-കോടരാ .
ശാന്ത-സംസാര-സുഭഗാ+ ത്രിലോകീ-വിപുലാ-തടീ .. 45

സ്ഫാര+ബ്രഹ്മാ/മലാമ്/ഭോധി/ഫേനാഃസ് സർവേ കുലാചലാഃ .
ചിദാ-ദിത്യ-മഹാഭാസ-മൃഗതൃഷ്ണാ-ജലശ്രിയഃ .. 46

ആത്മ-തത്ത്വ-മഹാമ്/ഭോധി-വീചയഃസ് സർഗ-രാജയഃ .
അനുത്തമ-പദാമ്/ഭോദ-വൃഷ്ടയഃശ് ശാസ്ത്ര-ദൃഷ്ടയഃ .. 47

ചന്ദ്രാഗ്നി-തപനാ-ലോകാ ഘട-കാഷ്ഠാദി-സന്നിഭാഃ .
പ്രകാശനീയാ+ശ്ചിദ്രൂപ+ത്വിഷോ മല-കണാസ്/തഥാ .. 48

വിഹരന്തി+ സ്വമാ+ത്മാനഃസ് സംസാര-വനചാരിണഃ .
കാമ-ഭോഗോ/ലപ+ഗ്രാസ/മൃഗാ നരസുരാ-സുരാഃ .. 49

അസ്ഥി-ഖണ്ഡാർഗ/ലാമൂർധ/പിധാനാഃസ് സ്നായു+ശ്രൃംഖലാഃ .
ജഗ+ദ്ദേഹാ ജര+ജ്ജീവ-രക്ത-മാംസ-സമുവദ്/ഗകാഃ .. 50

വനമാലാ-മൃഗാ മുഗ്ധാഃഫ് പുര-സംചാര-സംസ്ഥിതൗ .
ബാല-ബുദ്ധി-വിനോദായ യോജിതാ+ശ്ചർമ/പുത്രികാഃ .. 51

നൈവംവ്-വിധോ-ദാര-മനാ മനാഗപി മഹാമതിഃ .
ന +ജ്ഞ+ശ്ചലതി ഭോഗൗഘൈർ/മന്ദ-വാതൈ-രിവാചലഃ .. 52

തസ്മിൻ/കില പദേ രാമ+ ജ്ഞസ്/തിഷ്ഠതി മഹോത്തമേ .
യസ്മിംശ്-ച+ന്ദ്രാർക-ദേശോ്ഽപി/ ന പാതാല-മിവ+ സ്ഥിതഃ ..53

യസ്യാ-ലോകാ+ല്ലോക-പാലാഃസ് സമാ-ലോകാഃസ് സുവേദിനഃ .
ശരീരം പാ+ന്ത്യയ-മിവ പ+ശ്യ+ന്മൂഢാഃഹ ക്ഷപാർണവേ .. 54

ന കേചന ജഗദ്-ഭാവാസ്/തത്ത്വജ്ഞം രഞ്ജയ+ന്ത്യമീ .
അപ്യ+ഭ്യാസ-ഗതാഃസ് സ്ഫാര/ഹൃദയംങ്ങ് ഖമിവാമ്/ബുദാഃ .. 55

ന കേചന ജഗദ്/ഭാവാസ്/തത്ത്വജ്ഞം/ രഞ്ജയ+ന്ത്യമീ .
മർകടാ ഇവ നൃത്യന്തോ/ ഗൗരീലാ+സ്യാർഥിനം ഹരമ് .. 56

ന കേചന ജഗദ്/ഭാവാസ്/തത്ത്വജ്ഞം രജയ+ന്ത്യമീ .
പ്രാക്തന+പ്രതി-ബിമ്ബ+ശ്രീ/ രത്നംങ്ങ് കുമ്ഭ-ഗതംയ് യഥാ .. 57

വ+ജ്രാർപി-തോപമ-മസ+ന്മയ-മമ്ബു-ഭങ്ഗ-
തുങ്ഗംൻ തരങ്ഗ/കൃതബിമ്ബ-മിവാവ-ലോക്യ .
ലോലാംൻ തദീഹിത-സുഖേഷു രതിംൻ ന യാതി
തജ്-ജ്ഞഃഖ് കുശൈ-വല/ലവേ-ഷ്വിവ രാജഹംസഃ .. 58

ഇ+ത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോപായേഷു+
സ്ഥിതിപ്രകരണേ പൂർണാശയ+സ്വരൂപവർണനംൻ നാമ
സപ്ത-പഞ്ചാശഃസ് സർഗഃ .. 57 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
21.10.23